

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЦЕНТР ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ,
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ДЕРЖАВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ

**Методичні вказівки до
практичних занять з
англійської мови для
вдосконалення граматичних та
лексичних навичок при
перекладі**

ЧЕРНІГІВ
2010

Методичні вказівки до практичних занять з англійської мови для вдосконалення граматичних та лексичних навичок при перекладі.
/ Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор.: Литвин С.В., Юсухно С.І. – Чернігів: ЦППК, 2010. – 14 с.

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою Чернігівського Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, протокол № 1 від 4 лютого 2010 р.

Навчально-методичний збірник призначений для працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування – фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, які навчаються за програмою підвищення кваліфікації з англійської мови, викладачів Центру.

© Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, 2010

ЗМІСТ

	Стр.
1. PRESENT SIMPLE	4
2. PRESENT CONTINUOUS	4
3. PAST SIMPLE	5
4. PAST CONTINUOUS	6
5. PRESENT PERFECT	6
6. PRESENT PERFECT CONTINUOUS	7
7. PAST PERFECT	8
8. PAST PERFECT CONTINUOUS	9
9. FUTURE SIMPLE	10
10. FUTURE CONTINUOUS	10
11. FUTURE PERFECT	10
12. PRESENT SIMPLE PASSIVE	11
13. PAST SIMPLE PASSIVE	11
14. FUTURE SIMPLE PASSIVE	11
15. PRESENT CONTINUOUS PASSIVE	11
16. PAST CONTINUOUS PASSIVE	12
17. PRESENT PERFECT PASSIVE	12
18. PAST PERFECT PASSIVE	12
19. SEQUENCE OF TENSES, INDIRECT SPEECH	12
20. CONDITIONALS	13
21. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	13

PRESENT SIMPLE

1. З якою проблемою стикається кожне суспільство?
2. Що отримують робітники за свою працю?
3. Мені цікаво знати, чи впливають економічні чинники на рішення в світі бізнесу?
4. Які можливості дає вивчення економіки?
5. На які питання відповідає цінова система?
6. Чи впливають економічні стимули на наші рішення що і де купувати?
7. Для чого бізнесмени купують або продають землю або інші природні ресурси?
8. Валовий національний продукт – це загальна вартість усіх товарів і послуг, вироблених за один рік.
9. Як ціни впливають на економічну систему країни?
10. Що описують закони попиту та пропозиції?
11. Від чого залежить рівень прибутку?
12. Для чого підприємці кладуть гроші на рахунок у банку?
13. Які послуги надають банки та інші ощадні установи?
14. Чи багато освітніх закладів пропонують студентам програму, яка навчає як розпочати власну справу і як керувати нею?
15. Що допомагає потенційним підприємцям розпочати власну справу?
16. Що дає право на приватну власність власникам природних ресурсів та капіталу?
17. Що допомагає краще орієнтуватись в бізнесі?
18. Що спонукає ціну змінюватись в ринковій економіці?
19. Що підсумовує фінансовий план?

PRESENT CONTINUOUS

1. У цих регіонах кількість продукції тепер зростає швидше за кількість населення.
2. Він знайде те, що шукає для ефективного використання обладнання.
3. Директори комерційних фірм на даному етапі використовують капітал і робочу силу, щоб максимально підвищити продуктивність праці.
4. Оптові торговці та виробники скорочують тепер кількість товарів і рівень виробництва, щоб знизити ціни.
5. Вони знижують тверді ціни за одиницю товару, оскільки випуск продукції на даний момент зростає.
6. В деяких країнах кількість населення зростає зараз значно більшими темпами аніж виробництво.
7. Економічна ситуація в країні стабілізується на даний момент.
8. В цьому році наша компанія виробляє більше кращих товарів використовуючи ті ж самі людські і виробничі ресурси, що і в минулому році.
9. Ми намагаємось зараз знизити ціни на основні товари домашнього вжитку для того, щоб всі сім'ї мали змогу їх придбати.
10. Зверніть увагу! Наш новий пристрій виконує зараз роботу 30 робітників, які раніше були заняті на виробництві.

11. В цьому місяці ми проводимо детальний аналіз ефективного використання робочого часу та продуктивності праці робітників нашого виробництва.
12. Іноземна компанія купує зараз акції цього підприємства бо сподівається на прибуток від цієї угоди.
13. Останні статистичні дані показують, що на даний момент рівень інфляції та безробіття в країні знижується.
14. Операції на ринку цінних паперів дуже ризиковані на даний момент, бо ціни на них змінюються майже кожного дня.
15. На даний момент економічна ситуація в країні ускладнюється: рівень інфляції зростає і робітники вимагають підвищення заробітної платні.
16. Питання продажі акцій та використання вирученої суми для інвестування нового проекту.

PAST SIMPLE

1. Йому було нелегко розпочати власну справу, не маючи досвіду роботи в цій сфері бізнесу.
2. Зміни попиту та пропозиції значно вплинули на ринкові ціни в минулому році.
3. Ціни вплинули на зменшення рівня випуску товарів минулому кварталі і ми були вимушені скоротити частину робітників, зайятих на виробництві.
4. Для того щоб вивчити попит споживачів нашої продукції, ми провели низку маркетингових досліджень в минулому місяці.
5. Вчора ми переглянули результати спостережень і зробили для себе певні висновки.
6. Ціни на акції компанії IBM різко зросли на початку цього року.
7. Я не знав, що ваші компанії були партнерами. Коли ви розпочали співпрацювати?
8. Він працював за кордоном декілька років, а потім повернувся і розпочав свій власний бізнес і вже декілька років працює дистриб'ютором с/х техніки в нашому регіоні.
9. Вони не приймали готівку та чеки, тому ми розраховалися кредитною картою.
10. Коли вони заснували свою компанію та який тип організації вони вибрали?
11. На минулому тижні декілька замовників скаржились на погане обслуговування.
12. Який прибуток одержала ваша фірма в минулому році?
13. Компанія не отримала прибутку на першому році свого існування, зате збільшила свою долю на ринку до 10%.
14. Статистичні дослідження за минулий рік показали, що близько 50 відсотків підприємців розпочали свою справу (бізнес) у тих галузях виробництва, в яких вони вже мали певний досвід.
15. В 2001 році ООН запропонувала розвиненим країнам використовувати 1 відсоток валового національного продукту як іноземну допомогу.
16. Чи було складно визначити валютний курс і як ви вирішили проаналізувати економічну ситуацію?

PAST CONTINUOUS

1. Цей банк надавав позики нашій компанії з 1995 по 1999 роки.
2. Я мав намір обміняти валюту в пункті обміну.
3. У цей час вони намагались уникнути грошових втрат.
4. Коли вона зателефонувала, ми розмовляли про фонди підприємства.
5. Ми робили все можливе аби виплатити всі борги до початку фінансового року.
6. Де ви купували валюту, коли співробітничали з іноземною фірмою?
7. На той час банк надавав позики своїм клієнтам по дуже низьким відсоткам.
8. Як змінювався рівень податку на додану вартість з січня по вересень минулого року?
9. Коли ми прибули до аеропорту, водій компанії чекав на нас там.
10. Ми обговорювали питання розширення нашого бізнесу, коли генеральний директор несподівано оголосив про свою відставку.
11. Коли менеджер приїхав до офісу, там уже на нього чекали його клієнти.
12. Коли ми зустрілись з ним на презентації, він шукав нову роботу.
13. В той час уряд успішно проводив фіскальну політику і понижував податки бізнесмени малого бізнесу.
14. Аудитор не помітив помилок коли перевіряв фінансову документацію фірми.
15. Чому ваш автовідповідач не працював вчора вечером? Я телефонував вам декілька разів.
16. На засіданні рада директорів розглядала питання продажі акцій та використання вирученої суми для інвестування нового проекту.
17. Компанія робила все можливе в критичній ринковій ситуації для збільшення рівня випуску товарів та покращання їх якості.

PRESENT PERFECT

1. Чи стало вже вільне підприємництво головною економічною системою в цілому світі?
2. Ваш комерційний відділ вже обговорив питання попиту та пропозиції даного товару на місцевому ринку?
3. Чому виробники останнім часом знизили тверді ціни за одиницю товару?
4. Які заходи прийняла ваша фірма в цьому році для того, щоб підвищити продуктивність праці?
5. Чи стажувався ваш менеджер коли-небудь за кордоном?
6. Ви вже отримали замовлення
7. Скільки коштів витратила ваша компанія на модернізацію виробництва та навчання персоналу?
8. Як змінились чинники виробництва (робоча сила, обладнання, будівлі, технології) за останні 10 років?
9. Скільки скарг щодо невчасних поставок та якості товарів ви отримали в цьому місяці?
10. Чи мали ви коли-небудь досвід керівництва персоналом?

11. Чи завжди залежала потреба в робочій силі та інших чинниках виробництва від попиту на кінцеву продукцію і послуги?
12. Ви вже знайшли підходящу кандидатуру на менеджера по персоналу чи ця позиція все ще вакантна?
13. Ви коли-небудь проводили презентацію на англійській мові?
14. Як довго ви були в відрядженні закордоном?
15. Як давно ви очолюєте фінансовий відділ компанії?
16. Чи збільшилось число замовлень на нашу нову продукцію з рекламної компанії в кінці травня цього року?
17. Члени конференції дуже зайняті відтоді, як прибули сюди тиждень тому.
18. Рівень безробіття дуже високий в даному регіоні поскільки велика кількість підприємств закрилась останнім часом.
19. Це питання дуже важливе, але ми ще не прийняли остаточне рішення щодо системи дистрибуції та продаж.
20. Міністерство сільського господарства ще не модернізувало сільськогосподарський сектор нашої економіки.
21. Уряд та освітянські заклади поліпшили цього року систему освіти й навчання.
22. Відкриття нового підприємства забезпечило робочі місця та товари для експорту.
23. Курс американського долару різко впав останнім часом і наша фірма понесла значні фінансові збитки.
24. Наші продажі підвищуються на даний момент тому що ми вклали великі інвестиції в високо технологічну виробничу лінію.
25. Наша фірма продала багато обладнання з 1999 року.
26. Ми ще не вирішили, хто керуватиме проектом.
27. На цьому тижні генеральний директор відсутній. Він поїхав на міжнародну конференцію до Праги.
28. Ми ще не відіслали їм сьогодні по електронній пошті всі документи, які вони просили.
29. До цього часу ми мали відмінні результати і виконали майже всі заплановані завдання.
30. Португалія є членом Європейського Союзу з 1986 року.
31. Я займаюсь продажами комп'ютерної техніки з початку 2001 року.
32. Я не впевнений, що у них все гаразд. Ми не одержували від них інформацію з минулого понеділка.
33. На жаль, число замовлень на нашу нову продукцію не збільшилось з рекламної компанії в кінці травня цього року.

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

1. Торгівля з багатьма іноземними державами інтенсивно розвивається в Україні вже протягом кількох років.
2. Ця компанія отримує вигоду від купівлі обладнання впродовж двох місяців.
3. Західні держави постачають в Україну різноманітні споживчі товари, починаючи з 1992 року.

4. З самого ранку вони обговорюють витрати на купівлю необхідних технологій.
5. Він працює посередником у цій компанії вже впродовж трьох років.
6. Як довго ви працюєте на цій фірмі?
7. Ми експортуємо високо-технологічне обладнання в Росію з 1997 року.
8. Як давно ви керуєте економічним відділом?
9. Через економічний спад багато бізнесменів не інвестують капітал в нові проекти.
10. Наш відділ готує годовий звіт по продажам з минулого тижня.
11. Як давно ви екпортуєте свої товари закордон?
12. Ми плануємо відкрити представництво в Токіо тому я інтенсивно вивчаю на курсах японську мову останні два місяці.
13. Вибачте, я не знав, що ви тут. Ви давно на мене чекаєте?
14. Як давно ви шукаєте нову роботу?
15. Ми проводимо рекламну компанію впродовж двох тижнів і очікуємо значного підвищення наших продаж.
16. Вони не підвищують заробітну плату своїм робітникам вже на протязі двох років.
17. Як довго вони шукають партнера по бізнесу?

PAST PERFECT

1. Вам вдалось зустрітись з директором чи він вже розпочав засідання на той час, коли ви приїхали?
2. Банк повернув мені чек тому що я його не підписав.
3. Ми не могли назвати наш новий виріб Mono, тому що один з наших конкурентів вже вибрав це ім'я.
4. Він зіткнувся з багатьма труднощами в перші тижні роботи в Ernst&Young тому що він не вивчав бухгалтерію раніше і не мав достатнього досвіду роботи.
5. На компанію було накладено штраф, тому що бухгалтерія надала неправильні дані податковій інспекції.
6. Я дізналась про вакансію економіста дуже пізно. Коли я прийшла на співбесіду, вони вже назначили спеціаліста на цю посаду.
7. Учасники переговорів зрозуміли, що їм буде потрібна іще одна зустріч, тому що вони не досягли згоди по всім питанням і не прийняли фінального рішення.
8. Коли я повернувся в офіс після відпустки то був дуже здивований, що менеджер назначив нового колегу відповідальним за мій основний проект.
9. Ми почували себе дуже втомленими в кінці робочого дня тому, що з самого ранку готувалися до презентації.
10. Ми підписали довгострокову угоду з нашими поставниками після того, як провели детальну перевірку якості їх продукції.
11. Яких результатів ви досягли в співробітництві з вашими партнерами по бізнесу до того, як підписали договір про сумісне будівництво фабрики?
12. Скільки років він був головним економістом до того як був назначений директором заводу?

13. Які заходи по підвищенню продуктивності праці провела ваша фірма до того, як ви прийняли рішення про скорочення персоналу?
14. Який річний об'єм продукції ви випускали до встановлення нової виробничої лінії?
15. Це підприємство вдало розмістило свої ресурси до того, як розпочало виробництво цього товару.
16. Наша фірма відмовилася від випуску цього товару, щоб розпочати випуск іншого.
17. Коли ціни на цей товар зросли, підприємство збільшило його випуск.
18. Вони підраховували свої майбутні прибутки до того, як почали випуск своєї продукції.

PAST PERFECT CONTINUOUS

1. Вони обговорювали питання про останнє підвищення цін упродовж 20 хвилин перед тим, як повернувся директор.
2. Компанія знижувала ціни на товари вже впродовж місяця до того часу.
3. Економіст підраховував витрати компанії впродовж двох годин перед тим, як завідувач відділу підписав його звіт.
4. Ми обговорювали існуючі ціни на наші товари протягом півгодини на засіданні Ради Директорів перед тим, як прийняли рішення щодо підвищення цін в наступному кварталі.
5. Відділ маркетингу ретельно вивчав ціни наших конкурентів з початку року перед тим, як затвердив цінову політику фірми на 2003 рік.
6. Він вивчав економіку чотири роки перед тим, як здав
7. Вони проводили маркетингові дослідження впродовж двох місяців перед тим, як представили результати на конференції.
8. Як довго він працював економістом до того, як його назначили начальником відділу?
9. Відділ маркетингу готував презентацію нового товару впродовж тижня, коли керівництво компанії вирішило перенести дату її проведення.
10. Найбільша кількість грошей, надходила з продажу продукції та різних послуг впродовж року, була використана для розширення бізнесу компанії.
11. Керівництво фірми обговорювало проект статуту акціонерного товариства на протязі двох тижнів перед тим, як затвердило його остаточно.
12. Юристи впродовж декількох днів досконально вивчали умови договору поставки обладнання та вносили зміни до того, як передали його на підпис президенту компанії.
13. Вартість імпорту країни перевищувала вартість експорту впродовж декількох років до того часу, поки світова ціна товару стала вищою за внутрішню ціну і не було стимулу імпортувати його.
14. Який річний об'єм продукції ви випускали на протязі трьох останніх років до того, як встановили нову виробничу лінію?
15. Це підприємство вдало розміщало свої ресурси з початку свого існування до того, як розпочало виробництво цього товару.

FUTURE SIMPLE

1. Підсумувавши вартість вашої власності, банківських рахунків, заощаджень, ви отримаєте загальну суму вашого багатства.
2. Кількість і вартість речей, які ви будете спроможні купити, залежатиме від розміру вашого прибутку та від того, як розумно ви витратите його.
3. Банки та ощадні установи допоможуть захистити ваші гроші від пожежі, крадіжки та інших нещасних випадків.
4. Батьки сподіваються, що він стане гарним підприємцем, матиме власний бізнес і керуватиме ним.
5. Вона вже має чудовий досвід у цій галузі виробництва і, можливо, розпочне власну справу.
6. Як менеджер, він буде виконувати завдання, пов'язані з організацією та управлінням виробництвом.
7. Ми знаємо, що корпорація завжди матиме переваги над одноосібною власністю та партнерством.
8. Рада директорів обере президента та інших посадових осіб для керівництва компанією.

FUTURE CONTINUOUS

1. Ми будемо спеціалізуватися з виробництва певних видів товарів упродовж кількох наступних років.
2. Ця країна з початку й до кінця наступного року обмежуватиме зовнішню торгівлю.
3. Це фермерське господарство вирощуватиме овочі впродовж усього року.
4. Вони застосовуватимуть квоту на деякі види імпортих автомобілів з наступного місяця цього року до червня наступного року.
5. Тарифи захищатимуть вітчизняну промисловість протягом певного часу.

FUTURE PERFECT

1. Реальний прибуток компанії збільшиться на 10% до кінця бюджетного року.
2. Реальний валовий національний продукт буде обчислений економістами до кінця місяця.
3. Наш номінальний прибуток зміниться до кінця року.
4. Ціни на деякі товари та послуги зростуть до кінця тижня.
5. Виробництво цих товарів зросте на 5 відсотків до кінця місяця.
6. Ціни на споживчі товари не зміняться до кінця року.
7. Реальний прибуток компанії збільшиться на 10 відсотків до кінця бюджетного року.
8. Затрати на виробництво цієї продукції буде обчислено до кінця тижня.
9. Нові інвестиції будуть вкладені в цей проект до кінця року.
10. Ці товари будуть доставлені поставниками до кінця тижня.
11. Угоду про купівлю обладнання відомої німецької фірми буде підписано українськими партнерами до кінця тижня.

PASSIVE

PRESENT SIMPLE PASSIVE

1. У великому бізнесі завдання, пов'язані з організацією та управлінням, виконуються багатьма найманими менеджерами.
2. Рентою називають ціну за користування землею.
3. Термін "капітал" часто вживається бізнесменами.
4. Бізнесові позики зазвичай класифікуються як довгострокові та короткострокові.
5. Короткострокові позики використовуються для фінансування повсякденних вартостей для створення фірми(справи), таких як платіжні відомості, сировина, товари.
6. Економічні системи можуть бути класифіковані як традиційні, загальні та ринкові.
7. Людей, які користуються товарами та послугами для задоволення своїх потреб, називають споживачами.
8. Загальна вартість усіх товарів і послуг за один рік називається валовим національним продуктом.

PAST SIMPLE PASSIVE

1. Гроші були покладені на банківський рахунок.
2. Кількість речей, які ми спроможні були купити, залежала від розміру нашого прибутку.
3. Ваші гроші були захищені від пожежі, крадіжки та інших нещасних випадків банками та ощадними установами.
4. Земля та інші природні ресурси були закуплені бізнесменами в минулому році в надії на прибуток.
5. Майже всі члени нашої родини були застраховані.

FUTURE SIMPLE PASSIVE

1. Коли борги надходять із зовнішніх джерел, вони будуть описані як зовнішні борги.
2. Для чого будуть використані короткострокові та довгострокові позики?
3. Відсотки та запозичена сума будуть отримані кредиторами наприкінці терміну.
4. Акції будуть продані корпораціями для використання грошей на фондових біржах.

PRESENT CONTINUOUS PASSIVE

1. Книжка друкується, доки він читає газету.
2. Ціни знижуються ними в цей час.
3. Наш товар продається зараз в умовах монополістичної конкуренції.
4. Де той чоловік? Його наймають на роботу.
5. Однакові послуги надаються і товари продаються зараз різними фірмами.

PAST CONTINUOUS PASSIVE

1. Рівень податку змінювався з липня по вересень минулого року.
2. Витрати цього підприємства зростали, тоді як економіка вступала в нову фазу.
3. За час інфляції провадилася фіскальна політика.
4. Коли уряд робив позики та випускав нові гроші, податки збільшувалися.
5. Під час оздоровлення економіки урядом випуск грошової маси зменшувався.

PRESENT PERFECT PASSIVE

1. Велику кількість відходів було продуковано та знешкоджено цим підприємством.
2. Водні та земельні ресурси були забруднені внаслідок кислотних дощів.
3. Донедавна вода в цій річці вважалася забрудненою, оскільки її не можна було використовувати для фермерства, виробництва та з іншою господарською метою.
4. Використання пестицидів і хімічних добрив у великій кількості було заборонено урядом країни.
5. На підприємства та фермерів, які довгий час забруднювали навколишнє середовище, було накладено штраф.

PAST PERFECT PASSIVE

1. Певна сума грошей була витрачена перед тим, як вони вирішили її заощадити.
2. Він сказав, що минулого тижня фірмою було вироблено багато товарів і надано багато послуг.
3. Ми сказали, що достатню кількість робочих місць було знайдено для безробітних.
4. Чи багато продукції було вироблено до того часу?
5. Вони інформували, що не всі товари були експортовані.

SEQUENCE OF TENSES, INDIRECT SPEECH

1. Він сказав, що їхнє підприємство вдало провело рекламну компанію і тому обсяги продажу цього товару зросли.
2. Нам повідомили, що наші головні конкуренти активно займаються збором інформації про процес виробництва нашої нової продукції.
3. Президент компанії повідомив, що брак ресурсів змусив їх зробити вибір.
4. Учасники переговорів зрозуміли, що потрібна ще одна зустріч, так як вони не прийняли фінального рішення.
5. Він був упевнений, що компанія отримає великі прибутки від продажу цього обладнання.
6. Я була впевнена, що добробут населення з кожним роком зростає.
7. Ми знали, що торгівля сприяє розвитку економічних відносин між нашими країнами.
8. Він був упевнений, що спеціалізація вестиме до збільшення виробництва товарів і послуг.

9. Я не знала, що обидві компанії взаємодіяли на вигідних умовах.
10. Маркетингові дослідження показали, що ціни на цей вид товару не знизилися.
11. Всі розуміли, що ринкова ціна визначалася взаємодією суб'єктів попиту та пропозиції.
12. Виробників повідомили, що оптові торговці спростили процес збуту.
13. Документ підтверджував, що виробники були готові постачати на ринок таку кількість товару, яку споживачі були готові придбати.
14. Він наголосив, що інтереси споживачів в даному випадку збігалися з інтересами постачальників.

CONDITIONALS

1. Якби не існувало ринку інформації, ми не дізналися б про наших потенційних споживачів.
2. Компанія випускала б цю продукцію якби вона мала патент.
3. Фірма одержувала б прибутки ще минулого року, якби в неї було достатньо інформації про процес виробництва.
4. Якби не існувало ринку інформації, ми не дізналися б про наших потенційних споживачів.
5. Якби ми не мали конкуруючої компанії на місцевому ринку, ми швидше реалізували б свій товар.
6. Компанія захистила б своє право на технологічну інновацію, але вчасно не потурбувалися про оформлення патенту.
7. Якби товари не вироблялися національною економікою, їх імпортували б.
8. Якби світова ціна товару була нижчою за внутрішню ціну, існував би стимул імпортувати його.
9. Якби наша економіка була високорозвинена, національна валюта стала б різновидом міжнародної валюти.
10. Якби світова ціна підвищилася, це зумовило б зростання національного виробництва.
11. Якщо ви зателефонуєте за номером 23-45-89, ви одержите більш повну інформацію.
12. Ми не підпишемо договір, якщо вони не задовольнять наші вимоги.
13. Якби це обладнання не було таким дорогим, ми б його купили для нашого виробництва.
14. Якби ми знали, що наші партнери мали фінансові проблеми, ми б не починали сумісний бізнес з ними.
15. Якщо б уряд не підвищив податки на початку року, наші прибутки були б значно більшими.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Шпак В.К.** Англійська для економістів і бізнесменів. - Київ: "Вища школа", 2000. – 185 с.
2. **Harrison M., Kerr R.** CAE Practice Tests. – Oxford Univ. Press, 1994. – 176 p.
3. **Hashemi L., Thomas B.** Cambridge Practice Tests for PET 1. – Cambridge Univ. Press, 1996. – 122 p.

4. **Norman S.** We're in Business. – England: Longman, 1999.- 178 p.
5. **Pilbeam Andrian.** Market Leader. International Management. Business English. - England: Longman, 2003.- 197 p.
6. **Thomson A.J.,** Martinet A.V. A Practical English Grammar. Exercises 1. – Oxford Univ. Press, 1997. - 181 p.
7. **Thomson A.J.,** Martinet A.V. A Practical English Grammar. Exercises 2. – Oxford Univ. Press, 1996. -- 199 p.